

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD-2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 93, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

28.04.16 Nr. 03/5732
La nr. 07-09/58 din 12/04. 2016

Ministerul Culturii

Cu referire la proiectul de lege privind mormintele și operele comemorative de război, relevăm următoarele.

În scopul asigurării respectării regulilor tehnicii legislative, normele propuse la art. 2 alin. (1), art. 4 și art. 5 alin. (2) necesită a fi comasate și expuse în conținutul unui singur articol consacrat explicării termenilor sau definirii conceptelor.

La art. 2 alin. (2), nu este clară necesitatea stabilirii unei clasificări a mormintelor de război, în măsura în care în textul proiectului nu sunt prevăzute careva soluții juridice pentru fiecare din aceste clasificări. În acest context, propunem a fi reanalizată norma respectivă.

Art. 5:

În textul propus pentru alin. (1), este greșit utilizată sintagma „pot constitui cauză de utilitate publică”. În cazul dat, autorul urmează să prevadă expres că activitățile și măsurile de protejare a mormintelor și operelor comemorative de război se consideră de utilitate publică.

Alin. (3), norma este confuză, deoarece legea nu conține o precizare a semnificației „intervenții constructive”.

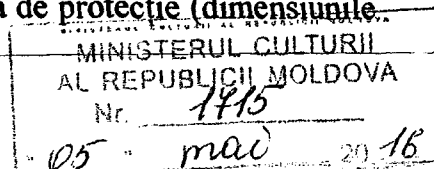
Suplimentar, în proiect necesită a fi clar stabilite construcțiile pentru care ar fi necesară prezentarea documentației de proiect.

În textul normei alin. (5), urmează a fi reformulate cuvintele „se pot aplica servituți de utilitate publică”. Mai întâi, formularea în textul legii a sintagmei „se pot aplica” comportă un caracter discreționar al normei, fapt ce nu presupune instituirea obligației de constituire a servituții asupra terenurilor pe care sunt amplasate mormintele sau operele comemorative. Plus la aceasta, nu este corect utilizată sintagma „servituți de utilitate publică” (în acest sens, a se vedea art. 428 din Codul civil). Obiecția este valabilă și pentru art. 6 alin. (1) din proiect.

La alin. (8), recomandăm a fi reformulată norma, pentru ca conținutul acesteia să nu fie interpretat în sensul că pentru deteriorarea și distrugerea mormintelor și/sau operelor comemorative de război în baza documentației de proiect persoanele responsabile vor fi obligate să repare, restabilească/reconstituie din cont propriu.

Art. 5 este necesar a fi inclus în cadrul cap. III „Înființarea și protejarea mormintelor și operelor comemorative de război”.

La art. 6 alin. (1), norma comportă un caracter confuz, motiv pentru care propunem a fi revizuită. Din conținutul propoziției întâi ar rezulta că dacă zona de protecție a mormintelor de război nu este instituită și delimitată prin documentația de urbanism și prin cea cadastrală, aceasta nu există. Însă, reieșind din redacția propoziției a doua se poate interpreta în sensul că zona de protecție (dimensiunile

căreia se stabilesc în condițiile prezentei legi) trebuie protejată indiferent dacă aceasta a fost instituită și delimitată prin documentația de urbanism și prin cea cadastrală. Aceiași obiecție este valabilă și pentru alin. (2) al art. 6.

La art. 7:

La alin. (1) și (2) sintagma „autorităților publice locale” urmează a fi substituită cu sintagma „unităților administrativ-teritoriale”.

Alin. (2) propunem a fi exclus, deoarece se consideră a fi inutil în contextul normei statuate la art. 296 alin. (4) din Codul civil.

Alin. (3) în redacția propusă, nu poate fi acceptat, deoarece norma este ambiguă prin menținerea cuvintelor „În cazul în care imobilul pe care se află dispuse morminte și opere comemorative de război nu are proprietar cunoscut”. Suplimentar, atragem atenția că în actele normative necesită a fi utilizată o terminologie constantă și uniformă cu cea folosită în legislația în vigoare, prin urmare se va revizui sintagma „nu are proprietar cunoscut”.

La art. 8, norma în redacția propusă, nu poate fi acceptată. Astfel, precizăm că conform definiției expuse la art. 2 alin. (1) din proiect mormintele de război reprezintă bunuri imobile - locuri/terenuri de înhumare, care potrivit art. 7 din proiect constituie proprietate publică a statului. Prin urmare, morminte și/sau operele comemorative de război nu se pot afla pe terenurile private.

Art. 9, necesită a fi exclus din conținutul cap. I, deoarece nu ține de conținutul acestuia. Or, pentru o implementare corectă, toate măsurile sau activitățile ce se impun a fi exercitate în condițiile prezentei legi trebuie să fie prevăzute în conținutul unui capitol distinct.

Suplimentar, la art. 9:

Alin. (1) sintagma „pot consta” urmează a fi reformulată, în sensul stabilirii unui caracter imperativ al dispoziției.

Necesită a fi determinați subiecții de drept responsabili de realizarea activităților stabilite la alin. (1) și celor care derivă din alin. (2).

La cap. II:

Nu este oportun de a diviza reglementările ce țin de sistemul entităților (organelor) abilitate cu competențe în domeniul salvagărdării mormintelor de război. Astfel, propunem ca art. 10 și 11 să fie incluse în cadrul cap. IV.

La art. 10:

Alin. (1), urmează fi revizuit, deoarece are o redacție eronată în privința modului de creare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor. În acest sens, precizăm că instituirea acestei autorități se va face prin actul normativ al Guvernului, dar nu prin prezenta lege. Or, norma în cauză urmează doar să dispună crearea acestui organ.

De asemenea, cât privește denumirea autorității sus-menționate, semnalăm că aceasta nu corelează cu art. 14 din Legea nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Astfel, conform art. 14 alin. (1) din Legea precitată, în subordinea ministerului pot fi create autorități administrative cu formă de organizare juridică de agenții, servicii de stat și de inspectorate de stat.

Alin. (2), necesită a fi reformulat, întrucât conținutul acestuia admite dublaj de prevederi. La redactarea acestei norme, urmează a ține cont de art. 15 alin. (1) din Legea sus-enunțată, care prevede că misiunea, funcțiile de bază, atribuțiile principale, drepturile generale și alte chestiuni privind organizarea activității

autorităților administrative din subordinea ministerelor se stabilesc, în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale altor acte legislative și normative, în regulamentele privind organizarea și funcționarea acestora aprobate de Guvern.

Norma prevăzută propunem a fi exclusă, deoarece dublează norma statuată la art. 15 alin. (5) din Legea nr. 98 din 4 mai 2012.

La art.11:

Se consideră exagerate competențele atribuite Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, reieșind din statutul juridic al acestuia. În acest sens, urmează a fi excluse normele stabilite la lit. a), f), g), h), m), p), v), deoarece țin de sfera activității Ministerului Culturii.

La lit. e) urmează a fi reformulat termenul „autorizează”, deoarece în contextul folosit rezultă că se autorizează organizațiile obștești menționate. Or, în textul proiectului necesită a fi menționat despre autorizarea activităților privind identificarea, cercetarea /excavarea mormintelor de război. De asemenea, în conținutul legii date urmează a fi stabilite și condițiile de eliberare a autorizației activităților pentru care aceasta va fi eliberată de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.

La art. 12, conținutul textului nu corelează cu titlul acestuia, motiv pentru care propunem a fi reexaminat. În acest sens, atragem atenția că în titlu, se face referință la mormintele de război, iar în text se menționează despre cimiterile sau parcelele de onoare cu morminte de război.

La art. 13, în propoziția a doua se va revizui termenul „edificării” pentru a nu admite interpretări echivoce a textului normei.

La art. 14, norma este neclară, având în vedere că aceasta nu prevede expres modul în care vor fi efectuate intervențiile de conservare sau restaurare a operelor comemorative de război, precum și subiecții, care ar putea realiza asemenea activități.

La art. 16 alin. (2), norma este ambiguă, întrucât din conținutul acesteia nu este clar precizată procedura activității de cercetare și excavare a mormintelor de război. Astfel, în prima propoziție autorul prevede că activitățile respective se vor efectua în bază de programe aprobate de Oficiu Național pentru Cultul Eroilor, iar în propoziția a doua se menționează că Ministerul Culturii elaborează și aprobă Metodologia specializată de cercetare și excavare a mormintelor de război. Ultima propoziție trebuie să constituie un alineat distinct al articolului în cauză.

La art. 18 alin. (1) lit. a) și b), conținutul normelor este confuz. Astfel, în scopul excluderii unei interpretări echivoce a normei, la lit. a) urmează a fi reformulată sintagma „pentru cele din străinătate”, iar la lit. b) necesită a fi revizuită sintagma „pentru cele amplasate pe teritoriul național”.

La cap. IV, considerăm necesară reformularea titlului. În acest sens, atragem atenția că în condițiile legii persoanele private (titularii dreptului de proprietate a imobilelor pe care se află morminte sau opere comemorative) sunt abilitate cu drepturi și au anumite obligații, dar nu exercită careva atribuții.

La art. 19:

Lit. a), urmează a fi revizuită, în vederea corelării cu art. 26 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 98 din 4 mai 2012, care stabilește că ministerul elaborează și prezintă Guvernului spre examinare proiecte de acte normative, inclusiv proiecte de documente de politici publice, în domeniile ce le sînt încredințate.

Lit. b) propunem a fi revizuită, deoarece nu corelează cu normele prevăzute la art. 11 lit. b) și c) din proiect.

La art. 26:

În titlu, termenul „Atribuțiile” necesită a fi substituit cu termenul „Obligațiile”.

Suplimentar, necesită a fi supus unei revizuii conceptuale, în corelare cu prevederile art. 7 din proiect, potrivit căruia mormintele și operele comemorative de război aparțin domeniului public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale.

La art. 29, redacția propusă la alin. (1) și (2) este defectuoasă, deoarece prevede atragerea la răspunderea contravențională, civilă sau penală pentru un set de fapte, nespecificând, exact tipul răspunderii pentru fiecare din acestea.

Totodată, precizăm că în dependență de pericolul social al faptei urmează să se stabilească și răspunderea ce survine în cazul fiecărei încălcări. Însă, atragem atenția că, faptele ce constituie contravenții sau infracțiuni se stabilesc exclusiv în legea contravențională, respectiv, penală. În acest context, norma stabilită la alin. (2) necesită a fi exclusă.

Într-un alt context, referitor la art. 29 alin. (2), menționăm că nu este suficient de a fi specificate acțiunile/inacțiunile ce ar constitui încălcări ale prezentei legi, fără ca în conținutul acesteia să fie expres determinate normele prin care s-ar impune anumite obligații sau interdicții.

La art. 31, semnalăm că Oficiul Național pentru Cultul Eroilor urmează a fi creat prin hotărâre de Guvern. În cazul dat, responsabilitatea îi va revine Guvernului, dar nu Ministerului Apărării.

În scopul atingerii scopului scontat în legătură cu adoptarea actului legislativ prezentat, considerăm necesară a fi făcută o revizuire suplimentară a normelor ce vizează măsurile de protejare a mormintelor și operelor comemorative.

Viceministru

Nicolae EȘANU